

**Gemeente
Amsterdam**

Versie
20 december 2016

Quick scan flora en fauna Oosterdokseiland Zuid

1. Samenvatting en conclusies.....	3
2. Inleiding	4
3. Beschrijving van het gebied en inventarisatie	6
4. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna	8
5. Consequenties natuurwetgeving	9
6. Aanbevelingen	11
Bijlage I Wetgeving en beleid	12

1. Samenvatting en conclusies

Voor het Oosterdokseiland-Zuid wordt een nieuw bestemmingsplan gemaakt. Het plangebied is bijna volledig ontwikkeld. Het betreft een zeer stenige omgeving met weinig natuurwaarden. Er is nog één braakliggende kavel. De voorgenomen ontwikkeling op dit kavel wordt iets gewijzigd. In dit natuurwaardenonderzoek is nagegaan of er vanuit de natuurwetgeving consequenties zijn voor het plan. Voor dit gebied gaat het hoofdzakelijk om het onderdeel soortbescherming uit de Wet Natuurbescherming.

Er zijn in de nabijheid geen Natura2000-gebieden, waarop een negatief effect te verwachten valt. Daarvoor liggen deze gebieden te ver van het plangebied af en zijn de ontwikkelingen te beperkt.

In het plangebied komen een aantal beschermde soorten voor. Op de kademuur bij de Oostertoegang groeien door de Flora- en faunawet beschermde muurplanten; de soorten die er groeien worden vanaf 1 januari 2017 echter niet meer beschermd door de Wet Natuurbescherming.

Verder kunnen er enkele vogels broeden. Er is meerdere keren een zwarte roodstaart waargenomen. Deze broedt mogelijk op één van de gebouwen. Langs de kademuren kunnen watervogels op een vlotje gaan broeden. Ook langs de oever van de bouwput kunnen watervogels broeden.

Voor de vogels in het plangebied geldt dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daar buiten niet. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn komen er niet voor.

Fig.1 De openbare ruimte in het plangebied is stenig

2. Inleiding

Het project

Het bestemmingsplan voor Oosterdokseiland Zuid wordt geactualiseerd. Binnen het plangebied is nog één kavel onbebouwd. In deze natuurtoets wordt onderzocht welke consequenties er vanuit de natuurwetgeving kunnen zijn voor het bestemmingsplan.

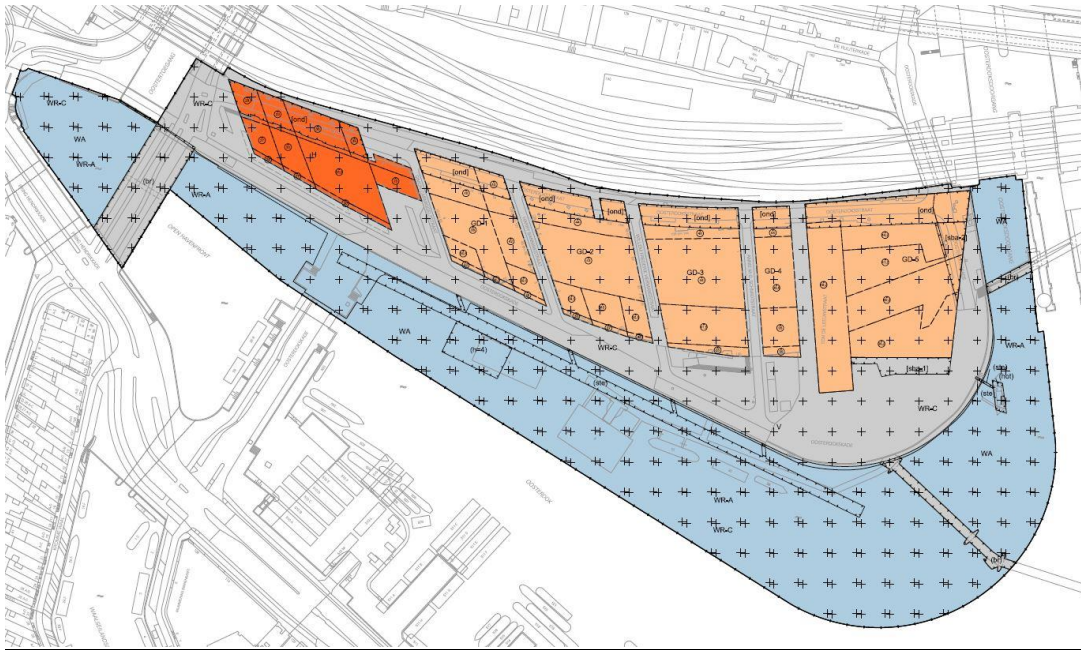

Fig.2 Kaartje plangebied

Werkwijze

Na een beschrijving van het plangebied en de omliggende gebieden volgt de lijst met soorten die er voorkomen dan wel verwacht kunnen worden. Vervolgens worden de mogelijke effecten van ingrepen op de aanwezige soorten en beschermde natuurgebieden beschreven. Tenslotte wordt beoordeeld of er omstandigheden zijn, waarbij maatregelen nodig zijn of een ontheffingsaanvraag van de Wet Natuurbescherming aangevraagd moet worden en onder welke voorwaarden een ontheffing naar alle waarschijnlijkheid verkregen kan worden. Op 8 februari 2016 is het plangebied bezocht.

Eind december 2016 is de tekst van deze Quick scan aangepast aan de Wet Natuurbescherming, die 1 januari 2017 in is gegaan.

Eerder onderzoek

Gegevens over het voorkomen van soorten worden sinds 1990 bijgehouden in de 'Ecologische Atlas Amsterdam'. De grotere groengebieden worden regelmatig geïnventariseerd, ook in de directe omgeving van de Gemeente Amsterdam. De soortgroepen waarvan de gegevens worden bijgehouden zijn: zoogdieren; broedvogels; reptielen; amfibieën; vissen; kreeftachtigen; dagvlinders; sprinkhanen; krekels en libellen. In 2013 zijn de verblijfplaatsen van gierzwaluwen in stadsdeel Amsterdam-Centrum geïnventariseerd; in 2014 zijn alle kolonies huismussen in de openbare ruimte van Amsterdam-Centrum in kaart gebracht. Tweejaarlijks worden de kademuuren van de grachten geïnventariseerd op beschermde flora. Verder is gebruik gemaakt van de gegevens uit de Nationale Databank Flora- en fauna (NDFF); hierin worden naast waarnemingen uit eerder gedane onderzoeken alle waarnemingen uit de publieke internet sites telmee.nl en waarneming.nl opgeslagen.

Fig. 3 Een deel van de nog niet ingevulde kavel is begroeid met kort gras

3. Beschrijving van het gebied en inventarisatie

Omgeving plangebied

Het bestemmingsplangebied ligt in Stadsdeel Centrum, vlakbij het Centraal Station en grenst direct aan de spoorbaan en aan het water van het Oosterdok en de Dijksgracht en ligt vlakbij het IJ.

Het plangebied

Het bebouwde deel van het plangebied bestaat uit middelhoge nieuwbouw waarin een hotel, de openbare bibliotheek, kantoren, het conservatorium en woningen zijn gehuisvest. Eén kavel is nog niet ingevuld. Voor stadsnatuur is er weinig ruimte. De brug over de Oosterdokskade is gesloopt. Hierbij is de kademuur aan de noordkant vernieuwd. Deze ligt in het verlengde van de bestaande kademuur.

Het nog braakliggende deel is nu grotendeels een bouwput gevuld met water. Voor een deel is het water omgeven door steile damwanden, voor een deel is er een oever.

Ecologische verbindingen

Grondgebonden dieren kunnen het plangebied via de spoorbaan bereiken. Er is echter geen leefgebied voor soorten als bosmuis en egel. Bovendien is het plangebied door een steile muur gescheiden van de spoorbaan, deze is voor de meeste grondgebonden dieren ontoegankelijk. De kans dat zoogdieren zo dichtbij het Centraal Station komen is niet groot. Begroeide taluds, waar dieren overdag kunnen schuilen, zijn er bij het Oosterdokseiland niet meer.

Inventarisatie: aangetroffen en verwachte soorten

Zoogdieren

Er is alleen leefgebied voor de bruine rat.

Vleermuizen

Zomer- en winterverblijfplaatsen in de nieuwe gebouwen zijn onwaarschijnlijk. Vliegroutes zijn er niet. Foerageergebied voor gewone dwergvleermuizen is er boven het water.

Broedvogels

Huismussen broeden op de kop van de bebouwing van de Kromme Waal, buiten het plangebied. Ze vliegen ook op en neer naar het plangebied. In het plangebied zijn er geen essentiële functies voor huismussen. Ze foerageren langs begroeiing van de kademuren.

In de NDFF zijn er meerdere waarnemingen in meerdere jaren van een zwarte roodstaart. Deze soort broedt in of op een gebouw.

Op rustige plekken langs de oever zouden watervogels als knobbelzwaan en meerkoet op een vlotje een nest kunnen maken. Ook langs de oever van de bouwput zouden watervogels als meerkoet, wilde eend of waterhoen kunnen broeden.

Amfibieën, reptielen en vissen

Voor amfibieën en reptielen zijn er geen goede ecologische verbindingen; voor deze soortgroepen is het onmogelijk om het plangebied te bereiken.

In het IJ en in het water in de kanalen die in open verbinding staan met het IJ komen vele vissoorten voor.

Flora

Het grootste deel van de kademuuren is niet geschikt voor muurplanten (zie fig. 4). De meeste kades zijn in 2013 onderzocht; een klein deel in 2015. Alleen op de oostelijke kademuur van de Oostertoegang zijn in 2013 muurplanten aangetroffen: tongvaren en stijve naaldvaren. De tongvaren is een door de Flora- en faunawet beschermde soort, maar vallen niet onder de Wet Natuurbescherming, na 1 januari 2017. Blaasvaren, schubvaren en groensteel zijn de enige drie soorten muurplanten die in deze wet nog beschermd zijn. Zolang de gedragscode van de Gemeente Amsterdam nog van toepassing is (in ieder geval tot 1 oktober 2017) moet er voor wat betreft muurplanten nog volgens de richtlijnen van de gedragscode gehandeld worden.

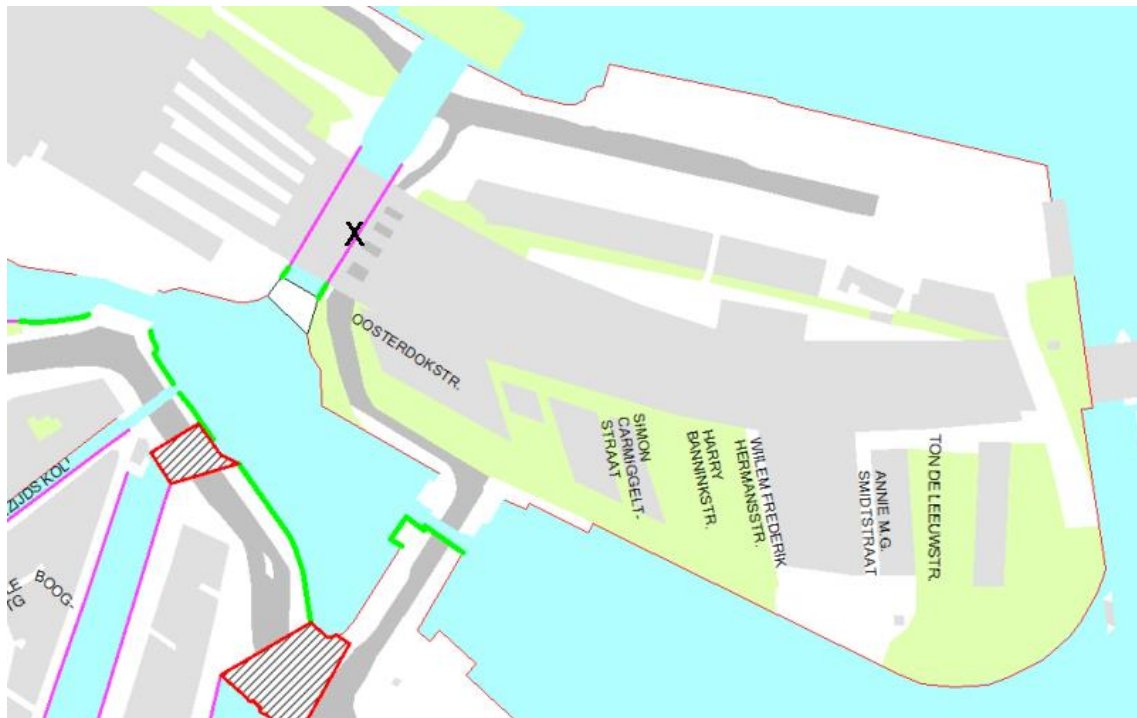

Fig. 4 Dunne rode lijn: kade ongeschikt voor muurplanten; lichtgroen muur van basalt, geschikt voor muurplanten X groeiplaats tongvaren en stijve naaldvaren. Het bruggenhoofd is er niet meer de kade loopt hier nu recht door. Dit is een zuid-geëxposeerde kademuur en is ongeschikt voor muurplanten.

4. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna

Het plan

Het bestemmingsplan wordt geactualiseerd. De nog niet gerealiseerde bestemmingen wordt in iets gewijzigde vorm mogelijk gemaakt.

Mogelijke effecten op beschermde soorten

Grondgebonden zoogdieren en vleermuizen

Er zijn geen effecten op zoogdiersoorten.

Broedvogels

Bij de realisatie van de bouw rekening houden met broedende vogels in de directe omgeving. Dit zijn in ieder geval eventuele watervogels langs de oever bij de kade en langs de oever van de bouwput.

Het nest van een zwarte roodstaart is een soort van categorie 5 van de jaarrond-lijst. Buiten de broedperiode is het nest alleen beschermd als er zwaarwegend feiten of ecologische omstandigheden zijn die dat rechtvaardigen. De zwarte roodstaart is een soort, die gebonden is aan gebouwen. De soort wordt vaak aangetroffen op industrieterreinen.

Naar alle waarschijnlijkheid heeft de voorgenomen ontwikkeling geen effect op het nest van de zwarte roodstaart.

Amfibieën, reptielen en vissen

Amfibieën reptielen komen niet voor. Op vissen zijn geen effecten te verwachten.

Flora

Er is een groeiplaats met (beschermde) muurplanten op een kademuur in het plangebied. Omdat muurvarens kwetsbaar zijn, kan er bij werkzaamheden al snel een negatief effect optreden.

5. Consequenties natuurwetgeving

Gebiedsbescherming

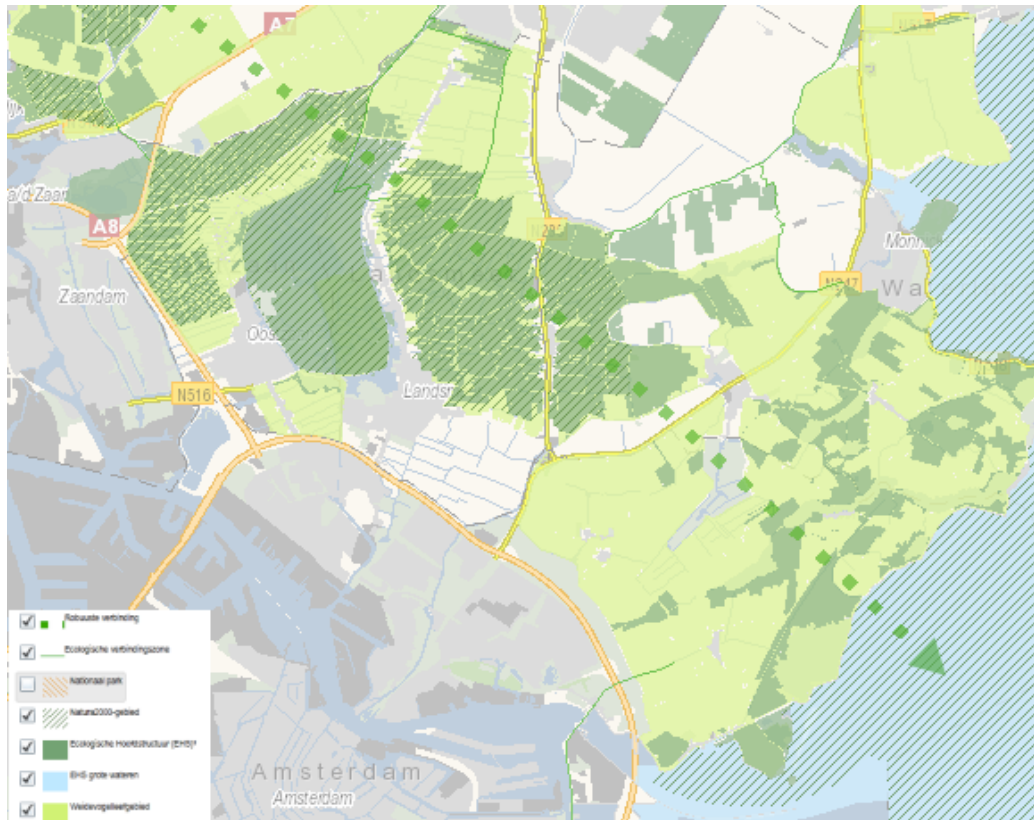

Fig. 5 Natura2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het plan bevindt zich buiten de Speciale Beschermingszones. Het IJperveld, het Varkensland en het Marker- IJmeer, op ongeveer vier kilometer, zijn de meest nabijgelegen Natura2000-gebieden (op het kaartje met arcering weergegeven). Waterland maakt deel uit van de NNN (donkergroen zonder arcering is NNN; lichtgroen is weidevogelgebied). Een negatief effect op deze gebieden worden gezien de beperkte omvang van de ontwikkeling niet verwacht.

Het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske heeft voor stikstof gevoelige habitats. Door toename van verkeer kan de stikstofdepositie toenemen met een negatief effect op deze gevoelige habitat typen als gevolg.

Er is een Programmatische aanpak stikstof (PAS). Hierin wordt beoordeeld of er nog ontwikkelruimte is. Projecten en andere handelingen binnen de sectoren industrie, landbouw en infrastructuur moeten worden gemeld als ze een stikstofdepositie op een voor stikstof gevoelig habitattypen veroorzaken tussen de 0,05 en 1 mol per hectare per jaar.

Uit de verkeersberekeningen voor Oosterdokseiland Zuid blijkt dat er geen toename van stikstof

door verkeer in de omgeving te verwachten is.

Hoofdgroenstructuur

Fig. 6 Ecologische structuur van Amsterdam

In of nabij het plangebied liggen geen groengebieden die tot de Hoofdgroenstructuur van de Gemeente Amsterdam behoren. De spoorbaan is een onderdeel van de ecologische structuur van Amsterdam; de structuur is niet verder getekend dan de Dijkgracht. De laatste versie van de kaart met de ecologische structuur is te vinden op: <http://maps.amsterdam.nl/ecopassages/?LANG=nl>.

Soortbescherming

Broedvogels

Voor de broedvogels in het plangebied geldt, dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daarbuiten niet. Ontheffing voor broedende vogels wordt niet verleend, omdat het in de regel goed mogelijk is om verontrusting in het broedseizoen te voorkomen.

Flora

Bij werkzaamheden aan kademuren met beschermde muurplanten kan gebruik worden gemaakt van de gedragscode Flora- en faunawet van de Gemeente Amsterdam. De gedragscode is in ieder geval nog tot oktober 2017 van toepassing. Een ontheffing van de Wet Natuurbescherming is in ieder geval niet nodig.

6. Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om voor de werkzaamheden aan het laatste kavel een ecologisch werkprotocol op te stellen. Hierin moet staan hoe er omgegaan wordt met mogelijke broedvogels, hoe de muurplanten worden beschermd en hoe er moet worden gehandeld als er onverwachts een beschermde soort wordt aangetroffen.

Verder wordt aanbevolen om bij de nieuwbouw maatregelen voor natuur toe te passen. Dit zouden bijvoorbeeld ingebouwde nestkasten of vleermuisverblijven kunnen zijn.

Fig. 7 Bouwput met oever geschikt als broedplaats voor watervogels

Bijlage I Wetgeving en beleid

Wettelijke kaders	
Wet Natuurbescherming - Gebiedsbescherming Natura 2000	Onder de Wet Natuurbescherming zijn gebieden aangewezen die onderdeel uitmaken van de Europese ecologische hoofdstructuur, ook wel Natura 2000-gebieden genoemd. Indien een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in of in de nabijheid van een Natura 2000 gebied moet worden onderzocht of de ontwikkeling de kwaliteit van het gebied kan verslechteren of verstoren. Indien het bestemmingsplan de kwaliteit van een Natura 2000 gebied kan verslechteren of verstoren dient er een vergunning op grond van de Wet Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd.
Wet Natuurbescherming - Soortbescherming en Gedragscode	1 Januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Op grond van deze wet zijn vrijwel alle in het wild en van nature in Nederland voorkomende dieren, beschermd. De Wnb bevat verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfsplaatsen. Bij vrijwel alle ingrepen moet met door Wnb beschermde soorten rekening worden gehouden. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in soorten van de Habitatrichtlijn, soorten van de Vogelrichtlijn en Nationale soorten. In Amsterdam is er sinds 2009 een gedragscode Flora- en faunawet voor het zorgvuldig handelen bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud. De gedragscode is van toepassing op alle plannen en projecten die in opdracht van of door de gemeente Amsterdam worden voorbereid en uitgevoerd. Met deze gedragscode is een ontheffingsaanvraag voor een aantal soorten niet nodig. Deze gedragscode is in ieder geval nog geldig tot 1 oktober 2017.
Beleidskaders	
Ecologische Hoofdstructuur (landelijk en provinciaal beleid)	Voor heel Nederland zijn natuurgebieden met verbindingzones vastgelegd. Dit noemen we Net Nationaal Natuurnetwerk (NNN), vroeger heette dat de EHS. Het NNN is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. Het NNN moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. Na realisatie is de structuur uiteindelijk grensoverschrijdend, zodat diersoorten zich vrij kunnen bewegen en vermengen over Europa. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van het NNN dient gecompenseerd te worden volgens in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgelegde regels.
Rode lijstsoorten (landelijk beleid)	Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk in aantal achteruitgaan. Voor het Ministerie van EZ zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen.
Hoofdgroenstructuur (Amsterdams beleid)	In de structuurvisie van Amsterdam 2040 (vastgesteld in 2011) is de hoofdgroenstructuur opgenomen. Voor functiewijzigingen, die buiten de vastgelegde kaders vallen moet advies worden gevraagd aan de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur. Eventuele wijzigingen kunnen aan de Gemeenteraad worden voorgelegd.
Ecologische structuur (Amsterdams beleid)	Een uitwerking van de "Structuurvisie 2040" is een ecologische visie. Deze is in juli 2012 door de Gemeenteraad vastgesteld. De bijbehorende kaart laat de ecologische structuur zien, zoals die door (grondgebonden) dieren wordt gebruikt. In de structuur is een aantal

	knelpunten onderkend. De ambitie is om deze barrières voor dieren weg te nemen. Het uitgangspunt van het beleid is dat plannen niet mogen leiden tot verzwakking van de ecologische structuur die in deze visie staat omschreven, bijvoorbeeld doordat er extra barrières ontstaan.
--	---

Toepassing gedragscode Amsterdam

In december 2009 is de 'Amsterdamse gedragscode' goedgekeurd door het ministerie van LNV. Deze gedragscode is in ieder geval nog geldig tot oktober 2017.